

Temeljem članka 29., stavak 1., alineja 10. Statuta Hrvatskog planinarskog saveza, Skupština Hrvatskog planinarskog saveza 2. travnja 2016. donosi:

PRAVILNIK KOMISIJE ZA SPELEOLOGIJU HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

OPĆI DIO

Članak 1.

Organizaciju speleološke djelatnosti u Hrvatskom planinarskom savezu (u daljnjem tekstu HPS) provodi Komisija za speleologiju HPS (u daljnjem tekstu KS HPS).

Hrvatski planinarski savez, putem KS HPS koordinira speleološku djelatnost Speleoloških odsjeka planinarskih društava (u daljnjem tekstu SO) i Speleoloških udruga (u daljnjem tekstu SU) učlanjenih u HPS, koji su samostalne pravne osobe registrirane za speleološku djelatnost na teritoriju Republike Hrvatske, planira i organizira speleološka istraživanja, stručne i znanstvene skupove i predavanja, organizira djelatnosti na zaštiti speleoloških pojava, surađuje s Međunarodnom speleološkom unijom, Europskom speleološkom federacijom Balkanskom speleološkom unijom, i drugim speleološkim udruženjima, znanstvenim i stručnim ustanovama.

Uz naziv na hrvatskom jeziku može se rabiti naziv na engleskom jeziku »The Speleological Commission of the Croatian Mountaineering Association«, a skraćenica na engleskom jeziku glasi »SC CMA«.

Članak 2.

KS HPS osnovana je 1956. godine i njeguje tradiciju Speleološke sekcije osnovane pri PTD Liburnija 1900. godine (danas Speleološki odsjek »Liburnija« PD »Paklenica«) i »Odbora za istraživanje špilja Geologijskog povjerenstva Kraljevine Hrvatske i Slavonije« utemeljenog 1910. godine.

KS HPS koordinira speleološku djelatnost na području cijele Republike Hrvatske.

Članak 3.

Uz amblem HPS, KS HPS ima svoj znak – amblem. Znak je u obliku kruga na čijem rubu piše Hrvatski planinarski savez – Komisija za speleologiju. U središtu se nalazi šišmiš ispred stilizirano nacrtane planine i špilje.

Znak Komisije koristi se isključivo zajedno sa znakom HPS-a.

Članak 4.

KS HPS surađuje s Međunarodnom speleološkom unijom (Union International de Speleologie, u daljnjem tekstu UIS), Europskom speleološkom federacijom (La Fédération Spéléologique Européenne, u daljnjem tekstu FSE), Balkanskom speleološkom unijom (Balkan Speleological Union, u daljnjem tekstu BSU) i s drugim speleološkim i srodnim udrugama, asocijacijama i državnim institucijama u Hrvatskoj i svijetu.

KS HPS može predložiti učlanjenje HPS u srodne speleološke asocijacije i udruge. KS HPS u ime HPS u tom slučaju predstavlja i zastupa planinarska društva i udruge članice SO i SU HPS registrirane za speleološku djelatnost u RH.

CILJEVI I DJELATNOSTI KS HPS

Članak 5.

Cilj KS HPS je širenje i razvijanje speleologije u Hrvatskoj, osposobljavanje za speleološku djelatnost, stručna i znanstvena djelatnost vezana uz speleološka istraživanja i zaštitu speleoloških pojava (špilja i jama).

Članak 6.

Ostvarenje ciljeva iz članka 5. ovog pravilnika KS HPS provodi sljedećim djelatnostima:

- koordinacijom rada SO i SU u Hrvatskoj i poticanjem speleološke djelatnosti u njima,
- po potrebi, ishođenjem godišnjeg dopuštenja za speleološka istraživanja, te podnošenje plana rada i izvješća u okviru tog dopuštenja,
- suradnjom s državnim i javnim ustanovama u projektima istraživanja, inventarizacije i zaštite krša, špilja i jama na području Republike Hrvatske,
- izradom dokumentacije o speleološkim istraživanjima i sudjelovanjem u izradi speleološkog katastra Republike Hrvatske,
- organizacijom i koordinacijom speleoloških ekspedicija u Hrvatskoj, nadzorom nad speleološkim ekspedicijama koje organiziraju strani državljani u Hrvatskoj,
- suradnjom s međunarodnim speleološkim udrugama UIS, FSE, BSU i s drugim speleološkim i srodnim udrugama, asocijacijama i državnim institucijama u Hrvatskoj i svijetu,

- suradnjom s drugim stručnim komisijama u HPS, Hrvatskim ronilačkim savezom (HRS), te svim udrugama registriranim za speleološku djelatnost u Republici Hrvatskoj,
- suradnjom s Hrvatskom gorskom službom spašavanja - Komisijom za speleospašavanje (HGSS) i edukacijom u samospašavanju,
- suradnjom i djelovanjem u zajednici tehničke kulture na teritoriju Hrvatske, županija i gradova,
- popularizacijom i primjenom tehničkih i informatičkih dostignuća u speleologiji,
- provedbom tehničkog obrazovanja i poticanjem stvaralačkog rada s ciljem otkrivanja tehničkih inovacija primjenjivih u speleologiji,
- zastupanjem hrvatskih speleologa u međunarodnim i domaćim udrugama,
- promicanjem međunarodne suradnje u svrhu napretka hrvatske speleologije i organizacijom posjeta stručnjaka i znanstvenika u hrvatske špilje i jame,
- promicanjem prirodnih ljepota krškog podzemlja,
- zaštitom krša općenito i svih pojava u kršu, zaštitom podzemne i vodene faune,
- vođenjem centralne evidencije članova SO i SU i izdavanjem speleoloških iskaznica,
- donošenjem programa speleološkog školovanja, organiziranjem i održavanjem speleoloških škola za početnike, stručnih speleoloških seminara i tečajeva,
- edukacijom državnih i javnih ustanova i službenika o vrijednostima špilja i jama i važnosti njihovog istraživanja, praćenja stanja u njima i zaštite,
- organizacijom speleoloških ispita za polaganje za speleološke nazive speleolog i instruktor speleologije,
- poticanjem stručne i znanstvene djelatnosti vezane uz istraživanja špilja i jama i suradnje sa stručnim i znanstvenim ustanovama,
- imenovanjem koordinatora KS za speleološke tehnike, speleološko obrazovanje, speleološku dokumentaciju, zaštitu špilja i upravljanje špiljama i za znanstvena istraživanja,
- sudjelovanjem i predstavljanjem rezultata speleoloških istraživanja na stručnim i znanstvenim skupovima i speleološkim kongresima u Hrvatskoj i svijetu,
- poticanjem izdavačke djelatnosti – speleoloških priručnika, knjiga i časopisa,
- njegovanjem i promicanjem međunarodne speleološke i znanstvene etike,
- podnošenjem godišnjeg izvješća skupštini KS HPS, IO HPS-a i Skupštini HPS-a o rezultatima speleološke djelatnosti, podnošenjem financijskog izvješća, predlaganjem plana rada i financijskog plana za naredno razdoblje sukladno Statutu HPS-a
- i ostalim djelatnostima od interesa i značaja za speleologiju u Republici Hrvatskoj.

ČLANOVI KS HPS, PRAVA I OBAVEZE

Članak 7.

Članice KS HPS su pravne osobe registrirane za speleološku djelatnost u Republici Hrvatskoj koje su ujedno članice HPS (planinarska društva i klubovi, odnosno njihovi speleološki odsjeci (SO), te speleološke udruge (SU)). Članicom KS HPS postaje se temeljem pismeno izražene želje SO ili SU, te prihvaćanjem prava i obaveza koje proizlaze ovim pravilnikom. Odluku o prijemu u članstvo jednoglasno donosi Izvršni odbor (u daljnjem tekstu IO) KS HPS.

U KS HPS se vodi registar članova koji speleološki djeluju unutar planinarskih društava i klubova (SO) i speleoloških udruga udruženih u HPS, te im se izdaju speleološke iskaznice. Speleološkom iskaznicom dokazuje se speleološki naziv koji se stekao u sustavu speleološkog obrazovanja i potvrđuje se da osoba djeluje u udruzi članici KS HPS, a djeluje u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. Godišnje dopuštenje za speleološka istraživanja na području Republike Hrvatske izdano od strane nadležnog Ministarstva, odnosi se na vlasnika speleološke iskaznice.

Članak 8.

SO se osniva u planinarskoj udruzi (PD), ako je udruga registrirana za speleološku djelatnost i u istoj postoji grupa od najmanje 5 zainteresiranih članova. Izvršni odbor SO čine pročelnik, tajnik, blagajnik, oružar i arhivar. SU se osnivaju kao samostalne pravne osobe registrirane za speleološku djelatnost. Pročelnik SO ili SU mora biti punoljetan i imati završenu speleološku školu prema programu školovanja KS HPS. Za prijem u KS HPS SO ili SU moraju dostaviti popis dužnosnika i članova i zapisnik sa osnivačke skupštine.

SO ili SU se briše iz članstva KS HPS kada više ne udovoljava uvjetima ovog Pravilnika, što se utvrđuje odlukom SO, SU ili IO KS HPS.

Članak 9.

Pristupanjem u članstvo KS HPS, SO i SU, prihvaćaju se prava i obaveze SO i SU da:

- biraju i budu birani u upravljačka i radna tijela KS HPS,
- budu obavješćivani o radu KS HPS,

- aktivno sudjeluju u speleološkim istraživanjima na području Republike Hrvatske,
- se pridržavaju uvjeta iz godišnjeg dopuštenja za speleološka istraživanja koje temeljem Zakona o zaštiti prirode izdaje nadležno Ministarstvo
- sudjeluju u izradi speleološke dokumentacije, speleološke arhive i speleološkog katastra, te dostavljaju KS HPS podatke o rezultatima speleoloških istraživanja,
- provode program školovanja KS HPS, organiziraju speleološke škole, sudjeluju u stručnim seminarima KS HPS,
- surađuju sa državnim i javnim ustanovama vezano uz speleološka istraživanja i zaštitu prirode,
- organiziraju speleološke škole, stručne seminare, znanstvene skupove,
- surađuju sa HGSS - Komisijom za speleospašavanje i provode edukaciju u samospašavanju,
- sudjeluju u zaštiti krša, posebice špilja i jama, praćenjem stanja u njima i davanjem mišljenja stručnim ustanovama o njihovoj sanaciji i zaštiti,
- kontroliraju ulaske u špilje i jame
- sudjeluju u radu međunarodnih speleoloških organizacija odnosno saveza,
- educiraju širu javnost o vrijednostima špilja i jama putem predavanja, publikacija i drugih oblika promidžbe,
- podnesu godišnje izvješće o speleološkoj djelatnosti i godišnji plan rada temeljem godišnjeg dopuštenja izdanog od strane nadležnog Ministarstva

TIJELA KS HPS

Članak 10.

Djelatnost KS HPS odvija se putem sjednica IO KS HPS i Skupštine KS HPS.

Članak 11.

IO KS HPS sačinjavaju: pročelnik i njegov zamjenik (tajnik), te pročelnici svih SO i SU ili njihovi delegirani predstavnici. Pročelnika i zamjenika (tajnika) KS HPS imenuje IO HPS na prijedlog skupštine KS HPS.

Skupština KS imenuje koordinate KS za speleološke tehnike, speleološko obrazovanje, speleološku dokumentaciju, zaštitu špilja i upravljanje špiljama i za znanstvena istraživanja. Koordinatorima mogu nazočiti sjednicama IO KS HPS, ali bez prava glasa.

IO KS HPS se sastaje prema potrebi, a najmanje 3 puta godišnje. Sjednice saziva pročelnik, a u slučaju njegove odsutnosti tajnik. Zbog djelotvornosti, za sjednicu IO KS HPS su dovoljni predstavnici najmanje tri SO ili SU, a prilikom rasprave i donošenja odluka, treba se ravnopravno uzeti u obzir i dostavljeni pismeni stavovi po određenim temama. Odluke se donose dogovaranjem, a u slučaju ne postizanja dogovora, odluka se donosi natpolovičnom većinom glasova svih članova KS HPS.

O pojedinim hitnim pitanjima IO KS HPS može sjednice provoditi elektronskim i telekomunikacijskim putem. Tako donesene odluke potvrđuju se na sljedećoj sjednici IO KS HPS.

Članak 12.

Skupština KS HPS je godišnji skup svih SO i SU u HPS, a saziva se poradi učinkovitije koordinacije i dogovaranja. Skupština može biti redovna, izborna i izvanredna. Skupštinu KS HPS sačinjavaju pročelnik i zamjenik (tajnik) KS HPS, te po dva člana svih članica KS HPS. Skupštinu saziva pročelnik KS HPS.

Skupština KS HPS usvaja izvješće o djelatnosti KS HPS, prihvaća plan rada i financijski program.

Zaključci i odluke na skupštini KS HPS donose se dogovaranjem, a u slučaju ne postizanja dogovora natpolovičnom većinom svih nazočnih članova.

Izborna skupština se održava svake 4 godine, i bira pročelnika, zamjenika (tajnika) i koordinate KS HPS na razdoblje 4 godine.

Pročelnik KS HPS je obvezan sazvati izvanrednu skupštinu KS HPS ako postoji zahtjev najmanje trećine članova IO KS HPS.

ČLANSTVO

Članak 13.

Postoje redovni i počasni članovi.

Redovnim članom SO i SU može postati svaka osoba koja je član HPS i završila je neki od stupnjeva speleološke edukacije i zadovoljava uvjete iz ovog pravilnika.

NAZIVI ČLANOVA

Članak 14.

Nazivi redovnih članova KS HPS su:

- pridruženi član (speleološki suradnik),
- speleološki pripravnik,

- speleolog,
- instruktor speleologije.

PRIDRUŽENI ČLANOVI (SPELEOLOŠKI SURADNIK)

Članak 15.

Pridruženi članovi su članovi SO ili SU koji su izrazili spremnost na suradnju, a SO ili SU prihvati njihovu suradnju. Aktivnosti pridruženih članova su ograničene na djelatnosti dostupne njihovom znanju i sposobnostima. Pridruženi članovi ne sudjeluju u speleološkim istraživanjima.

SPELEOLOŠKI PRIPRAVNIK I SPELEOLOŠKA ŠKOLA

Članak 16.

Speleološki pripravnik može postati svaki član SO ili SU, ako ispunjava sljedeće uvjete:

- navršениh 15 godina, uz pismenu suglasnost roditelja (ako je mlađi od 18 godina),
- završenu speleološku školu po programu školovanja KS HPS.

Speleološka škola je teorijski i praktični tečaj koji se provodi prema Programu školovanja KS, a organizira ga SO ili SU. Dopuštenje za organizaciju speleološke škole izdaje KS HPS. Edukaciju na speleološkoj školi provode instruktori speleologije, speleolozi i demonstratori licencirani od strane KS HPS za tekuću godinu te stručne osobe za pojedine nastavne teme.

SPELEOLOG

Članak 17.

Speleologom može postati svaki *speleološki pripravnik*, ako zadovoljava sljedeće uvjete:

- navršениh 18 godina,
- položeni ispit za naziv *speleolog*,
- ispunjen osobni speleološki karton,
- sudjelovanje na 20 speleoloških istraživanja,
- sudjelovanje na najmanje 2 stručna seminara KS HPS,
- topografski snimljeno najmanje 5 speleoloških pojava (špilja ili jama) i uređeni zapisnici istraživanja, od toga najmanje jedna srednje veličine, te sudjelovanje u najmanje 5 mjerenja speleoloških pojava,
- ukupnu dubinu spuštanja u jame bez ponavljanja najmanje 500 m, a od toga 250 m u novo istraženim speleološkim pojavama,
- spuštanje u jednu jamu s vertikalom većom od 50 m,
- ukupnu duljinu u više špilja bez ponavljanja veću od 4000 m, od čega 1000 m novoistraženih dijelova (dozvoljena je zamjena 500 m dužinskih sa 100 m prijedne vertikale i obratno),
- Ispit za naziv *speleolog* provodi KS HPS prema programu školovanja. Prijedlog kandidata za polaganje ispita, SO ili SU prijavljuje KS HPS pismenim putem. Ispitna komisija se sastoji od najmanje tri instruktora speleologije koje imenuje KS HPS.

INSTRUKTOR SPELEOLOGIJE

Članak 18.

Instruktor speleologije može postati *speleolog* ako ispunjava sljedeće uvjete:

- najmanje dvije godine aktivnog staža kao *speleolog*,
- da ga predloži SO ili SU,
- aktivno sudjelovanje u organizaciji i radu speleoloških škola,
- aktivno sudjelovanje na najmanje 3 stručna seminara KS HPS u nazivu *speleolog*,
- izrađen instruktorski rad i obranjen pred ispitnom komisijom koja se sastoji od najmanje tri instruktora speleologije. Ispitnu komisiju imenuje IO KS HPS.

Članak 19.

Uvjeti iz članka 16. i 17. i 18. ne odnose se na turistički dijelove uređenih špilja.

Ispunjavanje uvjeta iz članka 16. i 17. i 18. vidljivo je iz osobnog speleološkog kartona ovjerenog od ovlaštene osobe SO ili SU.

Članak 20.

Naziv *speleološki pripravnik* daje vodstvo speleološke škole, a KS HPS ga potvrđuje speleološkom iskaznicom.

Naziv *speleolog* daje ispitna komisija KS HPS. Naziv *speleolog* potvrđuje se speleološkom iskaznicom uvjerenjem i značkom pod brojem na kojoj piše Hrvatski planinarski savez – speleolog.

Naziv *instruktor speleologije* daje IO KS HPS na prijedlog ispitne komisije.

Naziv *instruktor speleologije* potvrđuje se speleološkom iskaznicom, uvjerenjem i značkom, na kojoj piše Hrvatski planinarski savez - instruktor, a na poleđini ime i prezime nositelja.

Instruktor speleologije je dužan obavljati zadaće instruktora. Instruktoru speleologije koji dvije godine uzastopno ne obavlja instruktorske zadaće oduzima se aktivni status, o čemu odlučuje IO KS HPS.

OBVEZE I PRAVA

Članak 21.

Obveze pridruženih članova su:

- potpomaganje, na bilo koji način, djelatnosti SO ili SU,
- težnja stjecanju naziva *speleološki pripravnik*.

Obveze *speleološkog pripravnika* su:

- aktivno sudjelovanje u djelatnosti svog SO ili SU,
- aktivno sudjelovanje u radu KS HPS i na seminarima KS HPS,
- stručno osposobljavanje za stjecanje naziva Speleolog.

Obveze *speleologa* i *instruktora speleologije* su:

- aktivno sudjelovanje u djelatnostima svog SO ili SU,
- aktivno sudjelovanje u radu KS HPS i na seminarima KS HPS,
- stručno prenošenje znanja na mlađe članove,
- stalna skrb za sigurnost svih sudionika speleoloških akcija,
- spremnost i ispravnost osobne speleološke opreme,
- odaziv na akcije spašavanja unesrećenih u speleološkim pojavama,
- svojim djelovanjem biti uzor članovima SO ili SU i ostalim članovima planinarskih i speleoloških udruga,
- dopustiti sudjelovanje u speleološkim istraživanjima samo speleološkim pripravniciama koji su dovoljno educirani za te aktivnosti,

Vođa speleološke akcije je *instruktor speleologije* ili *speleolog*, čije su posebne dužnosti:

- vođenje skrbi o sigurnosti svih članova ekspedicije
- provođenje akcije po dogovorenom planu,
- skrb o uspjehu akcije,
- planiranje i organizacija akcije, te podnošenje izvješća o izvršenoj akciji.
- vođenje skrbi o zaštiti speleološke pojave u kojoj se provodi akcija i u okolini.

Obveze svih članova SO i SU su:

- provođenje istraživanja i praćenja stanja u speleološkim pojavama u skladu s godišnjim dopuštenjem izdanim od nadležnog Ministarstva
- suradnja među članovima udruge i sa drugim speleološkim udrugama,
- suradnja sa stanovništvom koje živi u okolici speleoloških pojava,
- pružanje prve pomoći unesrećenim u speleološkim pojavama i planini i suradnja s HGSS - Komisijom za speleospašavanje,
- čuvanje žive i nežive prirode podzemlja i na površini sukladno Zakonu o zaštiti prirode,
- skrb o zaštiti podataka zanimljivih za sigurnost Republike Hrvatske,
- uz ovlasti državnih institucija nadzor nad speleološkim istraživanjima stranih državljana na teritoriju Republike Hrvatske.

Članak 22.

Prava članova SO i SU su:

- sudjelovanje u aktivnostima SO ili SU,
- sudjelovanje u izvršnim dužnostima u SO, SU, KS HPS i HPS
- prelaziti iz jednog SO ili SU u drugi prenošenjem preslike uredno ispunjenog osobnog speleološkog kartona.

Posebno pravo Vođe speleološke akcije je:

- odrediti zadaće svakom sudioniku akcije, ovisno o njegovim sposobnostima,
- zabraniti sudjelovanje u akciji nekome, ako bi njegovim sudjelovanjem došao u pitanje sigurnost ili uspjeh akcije sudionika.

Članak 23.

Članovi SO ili SU su moralno i materijalno odgovorni za obavljanje dužnosti iz članka 21. ovog Pravilnika.

Članovi SO ili SU ne snose odgovornost za nezgode i štete do kojih bi došlo zbog postupaka suprotnih odredbama ovog Pravilnika, Statuta SO ili SU i HPS, te Zakona, od strane drugih osoba ili pak više sile. To se posebice odnosi na voditelje speleoloških škola i seminara i vođe speleoloških istraživanja.

Članak 24.

Članstvo u SO ili SU prestaje:

- na osobni zahtjev,

- prestankom članstva u udruzi,
- neaktivnošću u SO ili SU,
- isključenjem zbog kršenja odredbi Pravilnika SO ili SU i ovog Pravilnika,
- prestankom djelatnosti SO ili SU.

Odluku o prestanku članstva u SO donosi se na sjednici SO ili SU.

Dogode li se prijestupi koji prelaze nadležnost SO ili SU, primjenjuje se statut matične udruge, odnosno Statut HPS i Pravilnik o radu Suda časti HPS.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 26.

Pravilnici SO ili SU moraju biti usklađeni s ovim Pravilnikom i statutom matične udruge, u roku od 3 mjeseca od stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Članak 27.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja i objavljivanja.

Predsjednik HPS-a
prof. dr. sc. Hrvoje Kraljević, v.r.